

DE GEROEPEN PREDIKER

Intreepredikatie ds C. Kramp te Enkhuizen

“Mij, den allerminste van al de heiligen, is deze genade gegeven, om onder de heidenen door het Evangelie te verkondigen den onnaspeurlijken rijkdom van Christus”

Efeze 3:8

Psalm 25: 6
Eféze 3
Psalm 77: 8
Psalm 68: 10
Psalm 51 : 8 en 9
Psalm 132: 6

Geliefde gemeente,

Het was gisteren voor u, maar niet minder voor mij een onvergetelijke ure. Immers, gij mocht uw roeping zien aangenomen en wij mochten gisteren het zeer grote voorrecht genieten om door onze grijze nestor ds. de Jonge uit Kampen, in het ambt van Dienaar des Woords te worden bevestigd.

Het was mij wonder te moede, toen ik daar geknield lag, terwijl de beide ouderlingen de opengeslagen Bijbel boven mijn hoofd hielden en de bevestiger mij toesprak en liet toezingen.

Ja, ook de gemeente was hiervan onder de indruk. Maar bovenal, de Heere bond mij, nietig Adamskind, in die ogenblikken op mijn ziel: mijn onwaardigheid, geringheid en onbekwaamheid, en ik mocht in die ogenblikken de weg doorleven, die de Heere met mij had gelieven te houden. Hoe was alles nu ten goede uitgelopen; en wat mij duizenden malen was bestreden, dat was toch werkelijkheid geworden.

O, geliefde gemeente, ik was verbaasd en kon het maar niet verklaren, dat de Heere mij, nietig schepsel, gebruiken wilde in Zijn wijngaard.

Maar, als ik dan ingeleid werd, wat de Heere reeds voor mij was geweest, en hoe Hij mij nu voorkwam als de Alfa en de Omega; zie, toen viel ik er buiten en was alles voor Zijn rekening. En nu ik thans voor u sta als uw wettige herder en leraar, hoe word ik gewaar, dat ik nooit een goede herder en leraar zal kunnen zijn, dan door 's Heeren genade, en dan is mijn bede, dat gij mij gedurig zult opdragen, met al mijn zwakheden en gebreken, aan den Troon der Genade en der Gerechtigheid. Want het is mij immers gisteren met alle ernst voorgehouden door de grijze bevestiger: **“Zijt getrouw tot de dood, en Ik zal u geven de kroon des levens”**.

O, ik wens van ganser harte, dat ik getrouw makende genade mag ontvangen om mijzelf gedurig als een onkundige, onwaardige en ellendige dienstknecht voor Hem neer te werpen, opdat ik nimmer eigen eer mag beogen, maar het mij vergund zal mogen worden **als slijk in 's Heeren alvermogene hand dienstbaar te mogen zijn tot opening der blinde zielsogen van zondaren**. Dan ontvangt de Heere er alleen de eer van!

Maar ook, om u nimmer naar de mond te spreken, maar het Evangelie des kruises te prediken, hetwelk de Apostel Paulus noemt, **geen Evangelie naar de mens, maar voor de mens**. Getrouw ook in het voorstellen van de enige weg des behouds voor verslagen, **gewonde en verbrijzelde zielen, die door Gods Geest zijn bearbeid en door Gods Wet zijn verbrijzeld**, om ook door Gods Middelaar met God verzoend te worden.

En dan moeten wij getrouw aan de gemeente zijn! O, welk een taak! Wie is tot deze dingen bekwaam?

O, gemeente, bidt voor ons, opdat de Heere ons in Zijn gunst en kracht doe arbeiden, door Zijn genade, tot glorie van Zijn Naam en tot behoudenis van uw zielen. Mochten wij allen die genade ontvangen, om ons leven uit alles te verliezen, wat geen grond voor die grote eeuwigheid is, om als levende behouwen stenen een plaats te ontvangen in dat wondere Godsgebouw, wat genoemd wordt Zijn geestelijke Tempel. Als het slechts de geringste plaats is, dan nog is het een wonder van Gods ontfermende genade.

Voor mij is dit een ondoorgrondelijk mysterie, dat God van eeuwigheid gedachten des vredes gehad heeft, om **met behoud van Zijn Goddelijk recht en de verheerlijking Zijner deugden**, ook mij te willen behouden en een plaats te willen geven in deze Heilige Tempel.

O, als ik dan terugdenk aan Zijn opzoekende liefde, die mij in mijn jeugd reeds diepe indrukken gaf van dood en eeuwigheid, dat ik menigmaal niet durfde gaan slapen, gelovende, dat ik dan zo slapende zou sterven en verloren zou zijn. En toch! O, hoe goddeloos heb ik gehandeld! Jaren heb ik mij verzet tegen de kloppingen des Heiligen Geestes. Ondanks mijn gedurige beloften aan de Heere om de zonde en de werelddienst te verlaten, ging ik door op het pad der zonde en ik wandelde op de brede weg des verderfs.

Totdat ik op ongeveer zestienjarige leeftijd zo werd aangegrepen onder de prediking van de voorganger Br. te Y., welke sprak over Openbaringen 20:12; en dit maakte zulk een indruk op mij, dat ik mij enkele dagen opsloot met een Bijbel en een Psalmboekje, terwijl ik ijverig las en bad, en zo meende ik, dat de Heere mij nu wel genadig zou zijn. Maar ten einde van deze dagen was ik het moede.

Ik had mij gekromd en verlangde nu het loon, en nu God het mij niet gaf, betoonde ik zulk een vijandschap, dat ik den Bijbel en het Psalmboek in de hoek wierp en mij voornam mij nimmermeer met godsdienst te bemoeien.

Ik stip dit alles maar even aan, want de tijd zou mij ontbreken om het hier uitvoerig te verhalen. O, hoe verschrikkelijk diep is de mens gezonken! Wanneer het de Heere niet behaagd had mij weer op te zoeken, ik zou het nooit gedaan hebben. Ik zal de jaren voorbijgaan, waarin ik de zonden met een geopende consciëntie diende. Tot op zekere tijd bij de familie van mijn vrouw een bruiloft gehouden zou worden. Toen behaagde het de Heere mij een "tot hiertoe en niet verder" toe te roepen. Er was geen ontkomen aan. De oordeelsdag was - meende ik - gekomen, om mij voor eeuwig in de rampzaligheid te werpen. En dat, had ik rechtvaardig verdiend! Dit bleef mij bij; het moest anders. Ik werd van goddeloos vroom: stipt in alles, wat godsdienst was. Ik verliet de wereld- en zondedienst, enz. Ik was toen ongeveer twee en twintig jaar. Ik zocht het in alle kerken en bij vele godsdienstige mensen, maar werd door weinigen verstaan. Ik werd zulk een ellendig schepsel, als er geen tweede op de aardbodem bestond. Om kort te gaan en u niet te lang op te houden, ik ben toen getrouwd met het vaste voornemen om de tekst, waarmede ik in het huwelijk werd bevestigd: Maar aangaande mij en mijn huis, wij zullen den Heere dienen, zeker te betrachten.

Maar och arme! De Heere leerde mij zulke wonderlijke zaken, die ik eerder nooit geweten had. Ik was een overtreder van al Gods geboden; had de band met God moedwillig verbroken; de ellende was eigen schuld; mijn ongeluk, mijn toekomstige straf was rechtvaardig verdiend. Ik heb vijf maanden lang zulk een nameloos wee in mijn ziel doormaakt, dat het niet te beschrijven is.

Het behaagde den Heere door te werken en al mijn vertroosting weg te nemen, zodat ik niets anders zag dan gerechtigheid en gericht; tot op de avond van 12 augustus 1913 de Heere doortrok en **mij voor de Vierschaar daagde**. O, welk een stonde!

Ik wilde vluchten, maar kon nergens heen. Hier heb ik de Heere recht en gerechtigheid toegekend en mijn eigen vonnis ondertekend. Ik ben nu niet bij machte u alles zo te verklaren. Ik hoop, zo het de Heere behaagt, mijn weg nog eens te mogen optekenen. Maar dit moet ik u zeggen: **Ik bad niet meer om genade, maar had God lief in al Zijn deugden, ook de deugd der rechtvaardigheid**. In de dadelijkheid werd mij de Borg geopenbaard in zulk een heerlijkheid met deze waarheid: Ik leef, en gij zult leven!

O, ik had Hem voorheen wel eens gezien in Zijn vernedering en toen was Hij mij ook soms zo dierbaar, maar ik kon toen niet anders dan mij verwonderen over Zijn diepe vernedering, verlangende, en bij ogenblikken gelovende, dat dit ook voor mij was. Doch dit werd later weer bestreden, zó, dat ik mij weer veel ongelukkiger gevoelde dan voorheen.

Maar nu! De heerlijkheid Gods omscheen mij! Ik had van 's middags vier uur tot ongeveer 's nachts twaalf uur over de grond gekropen, of het nog mogelijk was de welverdiende straf te ontgaan, maar ik moest vallen en er was geen ontkomen aan! Doch, nu ik mijn vonnis had aanvaard en ook niet anders verwachtte, dan om eeuwig te worden weggeworpen in de eeuwige rampzaligheid, werd het geheel anders. Hemels licht omscheen mij! Hemelse blijdschap vervulde mij. **Het was alsof ik werd opgenomen in heerlijkheid en al mijn zonden werden weggenomen. In één ogenblik was ik rein en was ver boven het stof verheven**. Ik werd zó zalig gesteld, want mijn ogen zagen Hem, Die mijn ziele liefhad; en mijn oren hoorden Hem liefelijke namen tegen mij spreken.

Hij ontsloot mij het Paradijs, waar ik in mijn Bondshoofd Adam alles verloren had. O, dit had ik voorheen ook al doorleefd, doch toen was het mij tot schuld geworden; toen lag ik dood en verdoemelijk in Adam en hoe zou ik ervan verlost worden? Doch nu was het toch anders!

Want mij werd getoond een andere hof, de hof van Gethsémané, het kruis van Golgótha en de opstanding. Ja, het klonk in mijn ziele: "Ik ben de Opstanding en het Leven; die in Mij gelooft zal leven, al ware hij gestorven". Toen dat nieuwe Paradijs voor mij ontsloten was, werd ik als het ware aan de hand geleid in die hemelse gelukzaligheid, die nu nooit meer verloren kon gaan, maar vast lag in de Borg.

O, die ambtelijke bediening, waarin ik ingeleid werd. Welk een vreugde genoot mijn ziel. **Ik was zes maanden onbekwaam voor wereldse dingen** en heb met mijn vrouw en kind al die tijd uit 's Heeren hand mogen leven.

Maar ik meende klaar te zijn. En dit was niet zo. Dat leerde ik later! In die nacht was het, dat de Heere er mij bij bepaalde, **dat ik een uitverkoren vat was, ook om Zijn Naam te dragen!** Ik zou u nog veel meer kunnen zeggen. **Hoe ik later weer een missend mens werd**, enz. Laat ik u dit nog zeggen: **Een Borg voor de schuld is nog geen kennen van het kindschap en de Heere heeft mij die zaken mogen leren om statelijk over te gaan in de Borg; door Hem gebracht tot de Vader, en van de Vader aan de Zoon gegeven en verzegeld met de Heiligen Geest der belofte.**

Laat ik tenslotte dit nog even mogen aanhalen. De wegen, die toen met mij werden gehouden, waren nog raadselachtiger dan voorheen. Verbergingen en verdrukkingen! Tegenspoeden waren menigmaal mijn deel. En was ik eerst vol om prediker te worden, toen er vijftien jaren voorbij waren, was ik niet meer bekwaam, ja, hoewel ik het nooit kwijt kon, was ik er niet meer geschikt voor. Zelfs weigerde ik om in die weg te gehoorzamen. Maar toen riep God mij in een weg van zulke tegenspoeden, dat ik bijna wanhoopde, of er nog ooit iets van mij terecht zou komen. De vijanden juichten, dat mij alles tegen was. **Vele vrienden trokken zich terug en lieten mij alleen staan!** Doch Gode zij dank, de Heere heeft mij bijgestaan.

En precies vijftien jaar later op 15 augustus 1928 mocht ik voor het eerst in R. Gods Woord brengen. Wat hierop is afgekomen? O, zoveel! **Velen vonden mij zeer brutaal, om te gaan prediken. Anderen zeiden: Och, dat duurt niet lang of het is uit!** Maar geliefde gemeente, het heeft Gode behaagd mij sindsdien Zijn Woord te laten verkondigen, en nu, wat zal ik zeggen?

Vier en een half jaar mocht ik in L. (Lekkerkerk) zijn; drie en een half jaar in B. (Borne) als voorganger. En nu mag ik de wens mijns harten ontvangen, een Bedienaar des Evangeliums te mogen zijn.

Geloof mij, mijn geliefde gemeente, wat ik u mededeelde is maar een klein stukje van de weg, die de Heere met mij gehouden heeft, want ik hoor mijn vrouw al zeggen: Ge hebt er veel tussenuit gelaten! Nu, dat is waar en zo de Heere mij spaart en er vrijmoedigheid, licht en genade voor schenkt, hoop ik mijn gehele weg eens te mogen uitschrijven.

En nu is mijn voornemen om u in dit avonduur Gods Woord te brengen en wel dat gedeelte, hetwelk u opgetekend vindt in het u voorgelezen Schriftgedeelte, Efeze 3:8:

“Mij, den allerminste van al de heiligen, is deze genade gegeven, om onder de heidenen door het Evangelie te verkondigen den onnaspeurlijken rijkdom van Christus”

Doch vooraf bidden wij om des Heeren onmisbare zegen. Gebed.
Zingen Ps. 68: 10.

Geliefden,

Welk een voorrecht was ook Paulus te beurt gevallen. Hij, die eerst een vervolger der Gemeente was, werd door soevereine genade een Apostel en medegetuige. Ja, hij mocht aan het einde van de loopbaan getuigen, dat hij overvloediger gearbeid had dan alle andere Apostelen, doch dan laat hij er ootmoedig op volgen: Doch niet ik, maar de genade Gods, die mij gegeven is.

Als gevangene om het dierbaar geloof in Jezus Christus kan hij de Gemeente niet vergeten en is hij vol zorg over de Gemeenten. Vandaar dat hij van tijd tot tijd door brieven hen op tracht te wekken standvastig te blijven in het geloof.

Maar ook zijn eigen zielstoestand mag hij wel eens noemen, wat hij nu ook doet, want om de verkondiging des Evangelies aan de heidenen is hij gevangen genomen. Gode zij dank echter, ook in de gevangenis verlaat de Heere hem niet. En dan mag hij met vrijmoedigheid roemen, dat Gods genade in hem is verheerlijkt en dat hij bovendien ook is geroepen tot prediker. Laat ons dit met elkaar mogen beluisteren!

Schrijven wij boven onze tekst:

DE GEROEPEN PREDIKER

waarbij wij uw aandacht wensen te bepalen bij:
ten 1e zijn belijdenis;
ten 2e zijn roeping;
ten 3e zijn opdracht;
ten 4e zijn taak.

Ten 1e zijn belijdenis.

De belijdenis van de Apostel Paulus, ja van elke geroepen prediker, moet zijn een oprechte belijdenis, die waar en zeker is. Hoevelen zijn er, die nimmer eerlijk en oprecht hun zonde en schuld voor God hebben beleden, maar voor een prediker is dit wel een absolute noodzakelijkheid. **Hoe zal men anderen prediken de vergiffenis in het bloed des kruises, als men zelf hiervan het zalige niet geleerd heeft?**

Een oprecht belijdenis is dus: voor God en mensen belijden, dat men door Gods genade de wereld heeft verlaten, de zondedienst heeft opgezegd en dat er een lust en een begeerte is om met vreugde niet naar één, maar naar alle de geboden Gods te leven. Ja, de geroepen prediker moet zijn belijdenis sieren met een ootmoedige wandel. O, wat een sieraad, als met de oprechtheid ootmoed gepaard gaat, dat wil zeggen, met alle genade en gaven zich niet verheffen, maar de Gever en Weldoener erin eren.

Ootmoed is geen vrucht van 's mensen akker, maar alleen vrucht van het genadewerk Gods. De nabij-Christenen, zoals Agrippa en anderen, kennen dat niet, maar de ware gelovige en inzonderheid de prediker is bevoorrecht, als hij **gestorven is als prediker, voordat hij prediker** wordt, opdat hij zich niet iets aanmatige, maar bedenke, wat de Apostel Paulus getuigt: Wat hebt ge, dat ge niet ontvangen hebt?

O, hoe menig prediker of eenvoudig gelovige is in plaats van ootmoedig hoogmoedig, menende boven anderen uit te blinken in kennis, of in meerdere of diepere ervaringen. Gelukkig is hij of zij echter, zo de Heere komt om deze hoogmoed te fnuiken om er ootmoed voor in de plaats te geven, dat is: dan anderen uitnemender achten als zichzelf!

Want **Paulus' belijdenis was niet alleen oprecht en ootmoedig, maar ook doorleefd.** Het was maar niet een belijdenis met de lippen, maar zij kwam voort uit het hart. De belijdenis, welke van een prediker mag, ja moet beluisterd worden, moet doorleefd zijn. En hiervan kon de Apostel Paulus ten allen tijde betuigen. Had de Heere hem niet staande gehouden op de weg naar Damascus?

O neen, hij had den Heere nooit gezocht, maar was juist op weg met de brieven van de Hogepriester, om de Gemeente des Heeren te vervolgen. En nu klonk het, terwijl een hemels licht hem omscheen: Saul! Saul! wat vervolgt gij Mij? En ter aarde gevallen zijnde, riep hij: Wie zijt Gij, Heere? waarop het antwoord volgde: Ik ben Jezus, Dien gij vervolgt; het is u hard, de verzenen tegen de prikkels te slaan. En Paulus bevende en zeer verbaasd zijnde, zeide: Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal? (Hand. 9:3-6).

En was het toen niet gebeurd dat hij, als een blinde naar Damascus geleid, straks drie dagen niet at of dronk? En had de Heere hem niet wonderlijke genade bewezen? O, het was zuivere, bevindelijke genade, welke hij mocht doorleven. Waren er niet als schellen van zijn ogen gevallen? En mocht hij straks het voorrecht niet smaken om ook afgezonderd te worden tot het werk der bediening? En was hij daartoe niet geroepen door de Heiligen Geest?

En nu zal niet één van de door God geroepen predikers zich vergelijken met de grote heiden-apostel Paulus. Ook wij niet! Maar toch mogen wij niet ontkennen een weinig hiervan doorleefd te hebben. O, hoe zullen ook wij hier voor u durven verschijnen, wanneer er niet een weinig kennis, ja doorleving was van deze zaken? **Hoe arm is de prediker, die alleen met het verstand Gods Woord brengt; maar ook hoe zwaar zal de verantwoordelijkheid zijn, zo men is gaan prediken zonder ooit geroepen te zijn; zo men zielen meent te kunnen onderwijzen in de heilgeheimen der Godzaligheid, terwijl men zelf totaal een vreemdeling is van deze zaken.**

Paulus en alle ware geroepen predikers worden van de Heere geleerd. O, dit wonder is oneindig hoog, onpeilbaar diep, onschatbaar breed, onmeetbaar lang! Wie het vatten wil, wat het is: Gods genade te doorleven, diens verstand staat vol eerbied stil.

Want wie dit wonder mag doorleven ontvangt in de allereerste plaats levenslicht in zijn verduisterde ziel, om door genade des lichts te zien, dat duisternis van rondom is. Dan wordt door ontdekkende genade de ernst geboren, de wezenlijke innerlijke ernst, welke gepaard gaat met de smart over ons verbroken leven; hoe wij God moedwillig hebben verlaten en hoe nu deze scheiding onze eigen schuld is. Maar ook, hoe door de verbreking der gemeenschap met God een nameloze ellende over ons is gekomen, die met geen woorden is uit te spreken. Doch dit laat zulk een ziel niet ledig. Nee, dit gemis, dit jammerlijke ervaren: van een overtreden van niet enkele, maar alle de geboden Gods doet de ziel met droefheid zulks belijden voor de Heere. Ja, wanneer de ziel al eens bemoedigd en verkwikt wordt bij ogenblikken, het kan haar ledigheid niet vervullen. Omdat ze door Gods Geest ontdekt wordt, dat de vrede met God, die alle verstand te boven gaat, juist door haar gemist wordt. **En dan wordt alles aangewend om in het verbroken werkverbond die vrede weer terug te verdienen, al belijden we ook honderden malen: Gena, o God, gena, hoor mijn gebed!** Het wordt er - wanneer we zo arbeiden - niet beter op. Dieper wordt de ziel ontdekt aan haar **vijandschap en afkeer van vrije genade en aan haar verlorenheid. Wij gaan niet, maar zijn of liggen verloren!**

Als dit in waarheid doorleefd mag worden en we Gode recht en gerechtigheid mogen toekennen, dan zal de vreugde des Heils worden gesmaakt in het heerlijke doorleven van dat dierbare Borgwerk des Middelaars. Hoe zal Hij dan dierbaar, gepast en onmisbaar zijn voor de ziel. Hetzij standelijk in de liefde, of statelijk onder het recht. Dit moet wel onderscheiden worden. **Want het standelijke leven is behouden in de belofte, maar het statelijke is behouden in de vervulling. In het standelijke werkt de ziel met gebed en tranen; in het statelijke werkt de Heere met een afgesneden schepsel.**

O gelukkig, die de schuldvergevende genade mag doorleven onder het recht, en die dierbare Christus mag kennen, beide in Zijn vernedering en verhoging; die het doorleven mag: een Vader, Die trekt; de Zoon, Die vrijmaakt; en **de Heilige Geest, Die dit in onze harten verzegelt.**

Op zulk een belijdenis ziet de Heere met welgevallen neer. Ons aller belijdenis zij een oprechte, ootmoedige en doorleefde belijdenis. Ja, dan zal ze ook een Gode welbehaaglijke belijdenis zijn. Want zulk een belijdenis is immers vrucht van Gods eigen werk! En hoe zou de Heere Zich dan niet verlustigen in Zijn eigen werk? Gewis, de Heere HEERE zal ons rijkelijk zegenen met alles, wat voor tijd en eeuwigheid nodig is. De Heere gruwet van de belijdenissen met de mond gedaan, maar als met het hart wordt geloofd, en met de mond beleden, dan bekroont de Heere zulk een belijdenis met Zijn goedkeuring.

Moet dus een prediker een goede belijdenis hebben doorleefd, niet minder moet hij geroepen zijn.

Laat ons dit zien in de tweede gedachte: geroepen om prediker te worden.

Hoe gaarne men dit ook zou wensen, toch blijkt het later duidelijk **dat een begeerte geen roeping is.** Lees hiervan maar eens, wat vader Brakel van de Roeping tot het Leraarsambt schrijft in zijn boek, De Redelijke Godsdienst. De roeping van de geroepen prediker is een Goddelijke roeping. God Zelf komt het hart van de begenadigde zondaar te bearbeiten, om een dienstknecht in Zijn wijngaard te worden. Zodra nu de Heere gaat roepen, dat wil zeggen, innerlijk gaat wijzen op het heerlijke werk der bediening, dan is het juist een welgevallige roeping. Immers, wie zou dat niet willen: zijn medemensen bekend maken met het heil, waarvan hijzelf zoveel ontvangen heeft? Gerust, de Heere kan op hem rekenen!

Maar, weet ge, wat het onderscheid is tussen een Goddelijke en een menselijke roeping of begeerte, welke geen ware roeping is? **Bij een zogenaamde menselijke begeerte ziet men op de vooraanstaande plaats welke de prediker inneemt, op de eer, die men ook wenst te ontvangen, en op de gaven. Men wil ook wel boven anderen uitblinken,** en om kort te gaan, het is hoogmoed, die de mens, ja zelfs Gods kind na ontvangen genade, nog aankleeft. Gelukkig, wanneer de Heere hen hiervan komt te verlossen.

Bij de roeping tot het ambt gaat het wel iets anders dan men ervan denkt. Ook hij, die straks prediker mag worden moet het eerlijk bekennen: het gaat zijn begrip te boven, want eerst was men zeer gewillig om dit werk te willen doen, ja men was zich ook wel enigermate bewust enige gave te bezitten. Ja, Wanneer men de zaak nog eens ernstig overdacht, dan moest het wel niet anders en men vond zichzelf juist wel de geschiktste persoon. Soms gaat men nog verder en acht zich uitnemender boven zijn medeschepselen, ook al hebben zij meer genade en gaven. Toch, zolang zulke gedachten in het hart zijn - kunnen we wel zeggen - is de zaak niet in orde. O, nee, zie het maar aan Mozes, toen hij zichzelf zeer geschikt achtte, ging het niet en moest hij nog veertig jaar de schapen van zijn schoonvader Jethro weiden. **Hij moest zijn ongeschiktheid leren kennen. Dan pas kon de Heere hem gebruiken.** Hij wilde Israël verlossen door God. Het moest juist andersom! God wilde Mozes gebruiken om Israël te verlossen. God door Mozes!

En zo moet de geroepen prediker innerlijk worden bearbeid en bekend gemaakt met zijn onbekwaamheid, nietigheid, onwaardigheid. Ja hij, die eerst zo gewillig was en het zo best kon, moet later getuigen, dat er geen ongeschikter en onkundiger mens is als hij en langzamerhand is hij overtuigd, dat wie er ook bekwaam voor is, hij niet!

En nu, geliefde gemeente, ook mij is dit een weinig geleerd. Toen ik een korte poos op 's Heeren weg gewandeld had, was er geen geschikter man als ik voor dit gewichtige werk, maar vijftien jaar later had de Heere mij wat anders geleerd. Het was voor mij niet meer mogelijk, want ik miste in mijn waarneming alle eigenschappen van een geroepen prediker. En wat er nu in die vijftien jaar geleerd is? O, mijn hoorders, dat is zo maar niet te zeggen. Maar iets ervan wil ik u meedelen, namelijk: dat de Heere alleen onbekwamen en onwaardigen in zichzelf roept, en bekwaamheid, ja alles komt te schenken, opdat: Wie roemt, die roeme alleen in de Heere.

Heeft de geroepen prediker dus een Goddelijke roeping, niet minder is het een gewichtige roeping. Immers, de prediker is een boodschapper van de Koning der Koningen. Het is oneindig groot ambassadeur van het Hof des Hemels te mogen zijn, maar de verantwoordelijkheid is er niet te minder om. De boodschap moet goed overgebracht worden. Zijn roeping is de goddeloze aan te zeggen: Indien gij u niet bekeerd, gij zult zeker vergaan, en de rechtvaardige: Strijd de goede strijd des geloofs en aan het eind van de baan wacht u de kroon des eeuwigen levens.

O, de roeping is zeer gewichtig! Ook voor u, gemeente van Enkhuizen, want wij zullen u moeten aanzeggen het wel en het wee. Zo gij niet luistert naar des Heeren Woord, moeten wij u het oordeel verkondigen, maar **alle ware bekommerden mogen wij van harte toeroepen: Houd moed! Hij, Die het goede werk in U begonnen is, zal het ook voleindigen op de dag van Jezus Christus.** O, dat gewicht mocht door mij maar gedurig beseft worden, ja ook door de gemeente, opdat wij elkaar in den gebede bij de Heere mochten ontmoeten.

De roeping is zo gewichtig omdat de boodschap Gods Woord is en daarom geve de Heere mij en alle geroepen leraars de hulp van Zijn Geest, om in diepe afhankelijkheid van Hem, telkens niets anders te brengen dan wat Hij in Zijn Woord gebiedt. Is dus de roeping een Goddelijke en een gewichtige roeping, niet minder is het een verantwoordelijke! Want het zijn zielen voor de eeuwigheid geschapen, die geroepen, geleerd, geleid en geweid moeten worden in die grazige weiden van 's Heeren Woord.

Elke prediker, maar ook elke hoorder, ja allen die het hebben kunnen horen, moeten straks rekenschap geven van het gesprokene of het gehoorde, of van de weigering om het te willen horen.

En dit mocht mij, maar ook u met diepe ernst vervullen, om toch 's Heeren hulp in de bediening te mogen ervaren. Wat hebben wij allen nodig de hulp van 's Heeren Geest! Want, indien wij u niet de volle Raad Gods verkondigen, zal de Heere uw zielen van onze hand eisen. En wanneer wij u met loze kalk zouden pleisteren, zou Gods gramschap ons zeker treffen.

O, wij wensen u alleen, hoe gebrekkig als mens ook, toch niet anders te brengen dan Gods Woord, onder biddend opzien tot de Heere. Wij wensen u slechts te verkondigen, hoe een Drie-enig God Zich verheerlijkt **in het zaligen van de uitverkoren zondaar.**

U zult dan wel niet anders horen dan hoe God de mens eerst ontkleedt en daarna pas bekleedt; eerst ontledigt en dan vervult. Ja, ge zult dan alleen beluisteren, dat God Zich verzoent in Christus Jezus door de Heilige Geest, in een zich zelf veroordelend zondaar, opdat Gode alleen de eer der verlossing zal ontvangen. Is onze roeping dus mede een verantwoordelijke, dan is zij dat ook voor de gemeente. Ge hebt naarstig te komen tot 's Heeren Huis; niet éénmaal, maar beide keren op de rustdag; ja zo dikwijls 's Heeren Woord bediend wordt, behoort ge uw plaats te bezetten, met de bede dat de Heere de prediker, maar ook de prediking voor de gemeente mocht zegenen.

Het gebed voor de leraar, het zij de gemeente een behoefte, om hare voorganger gedurig bij de Heere voor te brengen, opdat hij alles mocht ontvangen, wat tot zijn gewichtige arbeid nodig is. Maar de Heere geve ons ook telkens de hartelijke bede, om van Hem hulp en bijstand te vragen, opdat wij bekwaamd mogen worden in Zijn dienst. De verantwoordelijkheid is dus wel groot, maar wanneer de Heere ons verkoren heeft, niet alleen om Zijn genade deelachtig te mogen zijn, maar bovendien om Zijn knecht te mogen zijn, zie dan is het ook weer zulk een bevoorrechte roeping, dat wij ons in het stof voor de Heere buigen en uitroepen: Hoe heeft het Hem behaagd, om zulk een diepgezonken zondaar tot dit heerlijke werk te roepen.

En wanneer de Heere ons dan ook belooft, dat Hij, die u roept, getrouw is, Die het ook doen zal, O, dan krijgt Hij de eer en ligt alles voor Zijn rekening. En wanneer we dan mogen geloven ook eerst uit de bediening te zijn gezet, om er daarna van Godswege toe genoodzaakt te zijn, zie, dan ligt alles in Zijn hand. Ik wil dit even toelichten. **Wij voor ons geloven dat, zolang een geroepen prediker gaarne wil prediken, de zaak nog niet zuiver ligt.** Maar, wanneer hij, evenals de gelovige na de rechtvaardigmaking, **een uitgezet mens wordt en hij prediker-af wordt, echt leraar-af** en dus weer als de onderwezen leerling zegt: Wat de Heere doet is goed!, zie, wanneer we in eigen oog geen bekwaamheid, gaven of iets meer ervoor hebben, zie, zo bedoelen wij, moet elk geroepen leraar uit de bediening gezet worden, voor hij werkelijk van Godswege in de bediening geplaatst kan worden. Opdat men niet hoogmoedig, maar nederig zal zijn en het ook in de verkondiging des Woords zal ervaren: Wat hebt ge, dat ge niet ontvangen hebt? En dat het dus loutere genade is! Moet de prediker dus de genade des geloofs kennen en roeping tot het ambt hebben, ook wordt hem van 's Heeren wege een opdracht gegeven. Laat ons daarbij dan in de derde plaats uw aandacht bepalen.

Ten 3e zijn opdracht.

Elk gezant vertegenwoordigt zijn heer en gebiedster en ontvangt de opdracht, voor hij naar zijn standplaats vertrekt. Aan dat bevel moet hij zich houden en dan is nog een gedurige verbinding nodig om de opdracht te wijzigen of aan te vullen. Zie, zo geeft de Heere Zijn dienaren ook een opdracht en houden zij ook een gedurige verbinding met hun Zender, maar nimmer om hun opdracht te wijzigen.

Nee, het blijft één en dezelfde boodschap, die hun is opgedragen. Deze blijde boodschap is een beschreven opdracht. Het dierbare Woord des Heeren en niets anders is hun gegeven, om daaruit den volke het wel en het wee voor te houden. Welk een vreugde moet het hart van de leraar vervullen, wanneer dat beschreven Woord hem geschonken wordt om in de Naam des Heeren medeschepselen te verkondigen, dat er voor de grootste der zondaren genade is te verkrijgen.

Wij zeggen geschonken, want hoevelen zullen Gods Woord nemen en met eigen kennis of zogenaamde wijsheid dit Woord naar eigener mening verklaren. Maar, wie het geschonken is, heeft geleerd, dat de ogen, de zielsogen geopend, de zielsoren doorboord en het hart vernieuwd moeten worden. En waar dit geleerd is, daar wordt men door 's Heeren Geest uit dit Woord bediend, om ook anderen te kunnen dienen. Dit Goddelijke Woord is ook beschreven in de harten van alle ware door God geroepen knechten. Ja, zij hebben dit veelzijdige Woord in Zijn kracht leren kennen. Het heeft hen als een hamer en moker verbrijzeld, want Gods Geest gebruikt het Woord om hen neer te vellen, om hen als een schuldenaar voor en onder God te doen vallen, om niet alleen Gods gerechtigheid te doen billijken, maar ook lief te hebben, ja liever dan hun eigen leven. Maar het heeft hen ook lieflijk getroost. Rijke, heerlijke genade der vertroosting, der verkwikking, ja der vergeving is hun deel geworden. Immers, hoe zouden de van God geroepen leraars de weg der zaligheid kunnen voorstellen, zo de Heere hun die niet persoonlijk had doen ervaren? **Hoe zou Christus kunnen voorgesteld worden, zo Hij hen Zelf niet omhelsd en geëigend had?** Ja, hoe zullen zij de trekking des Vaders, de Borgtocht des Zoons en de onderscheidene gangen van 's Heeren Geest verklaren, zo Die Zelf niet hun Leermeester was geweest?

En toch **mogen zij nimmer hun eigen bekering als maatstaf nemen om hun medereizigers daarnaar te meten.** Ook hier moet weer geleerd worden eigen zin en mening te verliezen, om alleen het volle, rijke Woord van God te brengen. Zij zijn predikers van 's Heeren Woord. Deze opdracht, welke hun gegeven is, is tevens een duidelijke opdracht, want al is het waar, dat Gods Woord voor de natuurlijke mens een gesloten Boek is - Gods kind wordt het nog menigmaal geleerd: Na dezen zult Gij het verstaan! En zelfs de verst gevorderde zal het met ootmoedigheid erkennen: Wij kennen ten dele! - toch zal 's Heeren Woord aan 's Heeren knechten geopenbaard worden, om het den volke te kunnen verkondigen, om de noodzakelijkheid der waarachtige bekering voor te houden. Niet dat Gods Knechten alles verstaan! Nee, ook zij moeten hier gedurig uitroepen: Leer mij, en leidt mij in Uwe waarheid! Hoe meer zij hun onkunde en dwaasheid leren kennen en belijden, des te meer zullen zij van de Heere geleerd worden. Om het duidelijk en klaar te verkondigen: Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijne gerechtigheid en alle dingen zullen u worden toegeworpen.

Want, dat de mens Gods Woord niet verstaat, ligt niet aan dat Woord, maar aan de mens zelf, omdat hij een gevallen schepsel is geworden.

Gods Woord is duidelijk en klaar, maar de mens heeft nodig wederbarende genade en dus verlichte ogen, om dat lieve Woord weer te kunnen lezen en te kunnen verstaan. Vandaar ook, dat de Almachtige ook belooft met hen te zullen zijn en hen niet te begeven en te verlaten. En nu belooft de Heere Zijn knechten om gedurig Zijne Geest tot een Leidsman te schenken, welke hen in de Waarheid zal leiden, opdat, hoewel hun opdracht zeer duidelijk is, zij toch nooit zullen menen iets aan de zaligheid van de uitverkoren zondaar te hebben toegegaan.

Hun opdracht is mede, om zeer welmenend het aanbod van genade te doen. Hun grote Zender drukt hen op het hart, om niet alleen nodigend, maar ook waarschuwend te prediken, en vooral om in leer en leven het goede voorbeeld te geven. En dan den volke de grote rijkdom van Christus voor te stellen. Natuurlijk mag de Wetprediking niet nagelaten worden. Nee, hoe zou dat kunnen! **Zou er ooit een welmenend aanbod van genade kunnen geschieden, zo er ook niet verkondigd werd dat de zaligheid alleen is voor door Gods Wet verbrijzelde zielen?** Wet en Evangelie, het moet beide met alle ernst verkondigd worden, en gewis, het is hun ook met alle ernst, maar ook dringend geboden nooit een andere grondslag te verkondigen. De volle, rijke inhoud van Gods Woord, niets meer, maar ook niets minder. **De Wet is immers een tuchtmeester tot Christus!** Dit moeten zij brengen, altijd, nimmer doen aan inlegkunde of vergeestelijking, doch naarstig Gods Woord onderzoeken en onder diep besef van eigen onbekwaamheid de Heere benodigen, en dit geve biddend te arbeiden, om uit de schat des harten de gemeente oude en nieuwe dingen voort te brengen. Want ontvangt de geroepen prediker de opdracht om leraar te zijn bij de gratie Gods, tevens wordt hij gesteld tot Herder, om het aangezicht zijner schapen te kennen en dit is niet één der gemakkelijkste zaken. Want het grootste gedeelte der hoorders is veelmaal wel voor de Waarheid en zij zijn ook wel toestemmers van de Waarheid, bovendien zijn zij ook wel ingenomen met de Waarheid, doch tot op zekere hoogte. Zolang men luistert voor anderen gaat het nog wel, maar indien de leraar als herder in persoonlijk contact komt met de gemeente, o, hoevelen zijn dan met de grootste welsprekendheid niet te bewegen, om één woord te zeggen, **en zo zij al een woord, een enkel woord loslaten, het blijkt veelal duidelijk, men is vervreemd van het leven Gods.** En dan is de leraar gehouden om in alle liefde en eenvoud te vermanen en, de zegen des Heeren af te smeken tot waarachtige bekering.

Ook op de Catechisatie is hij gebonden aan zijn opdracht. Ook hier niets anders dan het volle Woord Gods. En ik wil het wel bekennen, om het zaad der gemeente te onderwijzen, voorwaar, het is geen geringe zaak. Waren het allen gehoorzame en lieve Godvrezende kinderen, het zou wel te doen zijn, maar het is juist andersom: zij zijn mede met alle schepselen van nature kinderen des toorns. En nu hebben wij de medewerking van de ouders en het gebed mede nodig - tenminste, wanneer ge bidden geleerd hebt!

Ontzettende tijden beleven wij! Er is een tijd voor alle wereldse dingen, ook bij de kerkelijke jeugd! Maar, waar is de lust, om de opgegeven lessen te leren? En welke ouder is niet schuldig aan de verzaking van zijn belofte bij de doop gedaan? O ouders, helpt ons mede uw zaad te onderwijzen in de leer, die naar de Godzaligheid is, want ook u hebt een opdracht ontvangen. Ja, ik ga verder! U hebt toch een belijdenis? Of niet? Zo ja, dan hebt u ook een roeping en mede een opdracht gekregen, alsook met de leraar een taak, al is deze natuurlijk niet zo als van de prediker. Maar God gaf u uw zaad en een zware verantwoordelijkheid rust ook op u. Komt helpt ons en steunt ons ook in die arbeid!

Zendt uw kinderen getrouw ter catechisatie! Geeft acht op het leren en geeft uw kinderen in leer en leven een goed voorbeeld! Want: Leringen wekken, maar voorbeelden trekken (tot navolging!). En waar de opdracht van zo veelzeggende inhoud is, niet minder gewichtig is de taak, welke de leraar te vervullen heeft, waarbij wij dan in de laatste plaats uw aandacht wensen te bepalen.

Zingen wij echter vooraf uit Psalm 51:8 en 9.

Ten 4e zijn taak.

Wij mochten uw aandacht achtereenvolgens reeds bepalen bij de Belijdenis, Roeping en Opdracht van de Prediker, en nu rest ons nog te schetsen, welke Taak mij in uw midden wacht.

Het is wel een aangename taak, geliefde gemeente, welke de Heere op mijn schouders kwam te leggen. Is er heerlijker arbeid, dan om zondaren de weg des heils voor te stellen? Ja, om de grootste der zondaren aan te zeggen, dat er zeker en gewis nog genade te bekomen is. En ja, ik stem dit geredelijk toe, maar weet u, waar juist hier de moeilijkheid zit?

Dat wij allen van nature wel zondaren zijn, en dat dit door alle kerkelijke mensen ook wel volmondig wordt toegestemd, en toch, hoe weinigen zijn er, die het zondaar zijn hebben doorleefd of er althans kennis aan hebben. En zo moeten wij u ook verkondigen, tenzij u in waarheid zondaar voor God in beleving wordt, dan heeft de boodschap des heils voor u niet de minste waarde. En daarom heeft de Heere Zijn knechten beloofd, om met de prediking des Woords de bediening des Geestes te paren.

En nu is het onze taak in de eerste plaats u voor te houden uw drievoudige doodsstaat in uw bondshoofd Adam. Het merendeel der belijders van de Waarheid heeft liever, dat zonder de Wet het Evangelie gebracht wordt. Doch dit is voor de van God geroepen prediker onmogelijk.

Hoe zou hij de volke voorstellen de dierbaarheid van de Tweede Persoon in het Goddelijk Wezen, de Tweede Adam, zo niet vooraf geleerd is de ellende in de eerste Adam?

En daarom heeft de prediker niet te vragen, wat deze of gene hoorder verlangt, maar hij heeft alleen de volle raad Gods te brengen. Dat dit met veel gebrek zal geschieden, daar zijn wij zeker van overtuigd, maar dit zal ons - zo wij biddend verwachten - toch niet terughouden, om wat God in Zijn Woord ons verklaart, van de van God vervreemde zondaar, u dan toch met 's Heeren hulp voor te houden. En dan zullen er wel zijn, die zich stoten aan zulk een prediking, want geloof mij, wanneer zelfs door Woord en Geest des mensen hart wordt blootgelegd en we beluisteren dan onze naam, dan willen we dat niet gaarne horen!

Maar o wonder van genade, zo het de Heere zal believee mee te werken, of zo er onder ons zijn, die er een weinig van geleerd hebben, zie, zij willen het wel erkennen, dat zulk een prediking onmisbaar is tot zaligheid. **Maar de natuurlijke mens - al is hij of zij godsdienstig - staat als een vijand hier tegenover, hij stoot zich aan een ontdekkende, ontblotende en ontgrondende prediking, omdat zij liever bekleed, dan ontkleed willen worden.** En wanneer nu alleen gepredikt wordt, dat wij moed- en vrijwillig in ons bondshoofd Adam God verlaten hebben en men bracht dan het Evangelie der verlossing, menigeen zou dit gaarne wensen! Maar ook dit moet u niet van ons verwachten! Omdat dit een misleidende leer zou zijn! Want zo het de Heere behaagt om de uitverkoren zondaar op te zoeken en te overreden, om met een innerlijk berouw en een hartelijke droefheid zijn zonden te belijden, zo komt de Heere zulk een schepsel het zalige van 's Heeren dienst voor te stellen, en met alle beschikbare krachten zullen zij doen, wat de Heere van hen komt te eisen, om alzo door doen, Gode te behagen!

En wat zullen wij nu tot dezulken prediken? Zullen wij hen nu reeds wijzen op de gezegende Verlosser? U denkt misschien: Natuurlijk! Ja, want de Zaligmaker is toch voor zondaren gekomen!

Daar het echter de tijd niet is voor de Middelaar, zullen wij dit niet doen. Nee, zulke ontdekte, bedroefde en verlegen zondaren zullen wij wijzen op hun schuld; op hun erf- en dadelijke schuld en op Gods gerechtigheid! Zeker, we erkennen het, dit is pijnlijk, maar evenzeer noodzakelijk! Want de levend gemaakte zondaar moet alle gronden verliezen. De tranen, het berouw, de keuze, de vertroosting en verkwikking, hoe kostelijk zij op zichzelf ook mogen zijn. De grond onzer zaligheid mogen of kunnen zij nooit worden. Sommigen zullen deze prediking hard vinden, doch dit is dan uw onkunde in de wegen des Heeren met de Zijnen.

Die Goddelijke Wet, ingedrukt in het hart van de levend gemaakte zondaar, doet hem of haar dieper in zichzelf zien, maar ook wordt het Goddelijke Wezen in zijn deugden dan een weinig ontdekt. Inzonderheid Gods alwetendheid, alomtegenwoordigheid, heiligheid en rechtvaardigheid. Deze deugden een weinig ingedrukt doen onze verdoemelijkheid voor God instemmen. Schuldig, ja niet alleen aan één, maar aan al de geboden des Heeren.

En nu kunnen wij in deze onze intrepredikatie slechts een weinig van deze gangen zeggen. Maar, ik hoop u toch niet anders te prediken, dan wat Gods volk in de praktijk mag leren. En nu mogen we de levend gemaakte en schuldige zondaren nog niet brengen bij de Verlosser! Nog één zaak dient voorgehouden te worden! En wel deze! Kunt u al Gods geboden houden? Hebt u God lief boven alles? Uw naaste als uzelf? Wanneer dan met onuitsprekelijke droefheid beleden wordt door beleving: **Nee ik, maar ik ben van nature geneigd God en mijn naasten te haten, zie, dan is er plek en plaats voor het heerlijke Evangelie der Verlossing in Christus Jezus.**

Want dan zullen zulke zielen, die iets geleerd hebben van het: Niet ik ga, maar ik ben verloren, door ons gewezen worden op Christus Jezus, de Zaligmaker. Dit zijn dezulken, waarvan de gezegende Zaligmaker getuigt in Lukas 19:10: Want de Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was. O, zulke hoorders hongeren en dorsten naar een weg ter ontkoming. Nu, aan dezulken hopen wij te verkondigen: Komt allen tot Mij, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven!

Wij zullen dan met de hulpe des Heeren voor u trachten open te leggen **het onderscheid in de ontsluitende weg en de schenkende daad**. Hoe in de ontsloten weg Christus begeerd wordt, vanwege Zijn liefde, dierbaarheid, gepastheid, beminnenswaardigheid en Zijn plaatsbekledend werk. En hoe hier het schepsel zich wringt in duizend bochten op de grond der liefde, en wel het meest, dat er in zijn hart zulk een liefde tot de Heere Jezus is. Maar, **hoe vele malen zulk een ziel zich aanbiedt, nimmer wordt men op grond der liefde overgenomen. De vereniging geschiedt alleen op grond van het recht Gods! En dit zal voor zulk een uitverkoren zondaar tot de onmogelijkheid in zichzelf leiden en tot de mogelijkheid in God Drie-enig.**

En dan wensen wij u te prediken, dat in de schenkende daad de mens totaal uitgewerkt is. Afgesneden onder Gods recht, Gods deugden liever krijgen dan zijn leven! Bezwijkend onder het recht wordt hij door ditzelfde recht, roemend in Gods recht, voor eeuwig vrijgesproken van schuld en straf en hem of haar het eeuwige leven geschonken.

Hier ligt de mens onder Gods rechtvaardig vonnis en zo God Zelf niet van eeuwigheid een weg uitgedacht had, het zou voor het schepsel voor eeuwig een wegzinken zijn in de eeuwige rampzaligheid.

Hier wordt Christus niet begeerd, want er is vereniging met Gods recht, doch in die vereniging wordt de gekruiste en opgestane Christus geschonken. Als een vrije, soevereine gift uit het soevereine welbehagen!

Dit hopen wij u te verkondigen en dat zulk een verlorene zondaar, wiens zonden hier vergeven zijn, wiens schuld is betaald en wiens vijandschap aan het kruis is genageld, en die als een verlorene behouden is geworden, zie, dat moeten wij u nog voorhouden, die wordt door God, als al Zijn volk, ambtelijk zalig gemaakt. De Profetische, Priesterlijke en Koninklijke bediening zal de ziel zekerlijk kennen, om meer en meer in de Waarheid ingeleid te worden, dat er nogal wat aan mankeert. Want het is niet genoeg de Borg te kennen! Nee! Hoe groot of het ook is en hoe gelukkig men zich er langer of korter in bevinden mag. De Heere heeft nog meer!

De hemelse Rechter, die de zondaar voor de Vierschaar daagde, hem zijn eigen vonnis liet ondertekenen, en hem toen eerst Zijn lieve Zoon schonk tot een dierbare Middelaar, wil u ook tot Vader zijn en de Heilige Geest, die heeft op Zich genomen om u te bearbeiten tot de zaligheid.

Zie, ook dit stellen wij u voor en zullen u aanzeggen, **dat u een Borg, ja uw Borg, onuitsprekelijk kunt liefhebben en toch is Hij het eindpunt niet. Hij is de Middelaar.**

O, dan door Hem gebracht tot de Vader, als gans rein in Hem, zonder vlek of rimpel, aangenomen tot Zijn kind en erfgenaam. Ja, dit te mogen ervaren, dat de Heilige Geest eens voor u was de Geest Gods, en later de Geest van Christus, dan de Geest des Vaders **en nu in u wonende als de Geest des Heeren.**

Ook zullen wij u brengen op grond van Gods Woord, dat het staatsleven zich verliest in het Wezen Gods, in de Drie-enige God, de Verbonds-Jehovah. En dat Christus uw Bruidegom en Oudste Broeder, uw dankende en biddende Hogepriester is; uw Onderpand is Hij en Zijn Geest is hier op aarde uw Tegenpand.

En nu als vrucht van de vereniging in het statelijke leven met het Wezen Gods het standleven over te houden, hetwelk ons klein en nederig doet zijn, waarbij het gedurig weer nodig is: Genade en vrede worde u vermenigvuldigd! En wanneer wij u deze zaken nu een weinig hebben uiteengezet, zo wil dit niet zeggen, dat wij u alles hebben verkondigd. O nee, het was maar een klein stipje. Maar de Heere geve ons om onder u te mogen arbeiden met liefde en vrede. En het is onze wens en bede, dat de Heere de prediking mocht doen zijn tot bekering, vertroosting en behoudenis van onsterfelijke zielen. En ontvangt ons dan met ons gezin in uw midden als één, die dient.

De Heere legge een band tussen gemeente en leraar en dan zulk een, die zal blijven tot over dood en graf, een band, die de dood zelfs niet verbreken kan. Want alles is hier tijdelijk en eenmaal moeten wij rekenschap voor God afleggen, ook van onze prediking, maar u ook van uw komen in het Huis des Gebeds, of van uw niet komen. Nimmer worde uw plaats ledig gevonden, dan alleen bij wettige verhindering. Zoekt geen vonden! Want God zal u oordelen! Komt niet voor anderen, maar komt biddend en verlangend voor uzelf en wees eerbiedig, en God, de Almachtige, wone en werke in ons midden tot roem Zijns heerlijke Naams en kon het zijn tot zaligheid uwer zielen.

AMEN.

Slotzang: Psalm 132: 6